

ДОКОСВАНЕ ДО СЪРЦЕТО НА ИРАН

(Дневникови бележки по пътя до люлката на цивилизацията и обратно:
септември 2014 г.)

Александра Куманова

Продължение от бр. 3-4, 2014 г.

Втора част

For the PC. 3-4, 2014; part two

A TOUCH OF THE HEART OF IRAN

(Travel book on the road to the cradle of the Civilization and back:

September 2014)

Alexandra Kumanova

Day by day (from 7 to 16 September 2014) is described in the genre of travel book the visit in Iran (Tehran and Isfahan) of the Bulgarian-Iranian Women Society at the Bulgarian-Iranian Association for Friendship and Cooperation between Bulgaria and Iran at the Iranian Cultural Center of the Embassy of the Islamic Republic of Iran in Bulgaria. It is presented the overview of the 7,000 years of Iranian civilization through the description of the country's historical past. There are pointed out the contacts of the Society with representatives of the highest state institutions of Iran in the field of women, children and family (President Office, Ministry of Internal Affairs, Ministry of the Culture and Islamic Education). It is achieved the general and tangible idea about the special attention towards women, children and families in Iran. It was made a detailed account of the cultural and information establishments in Iran and their social ground. The outline of the women's movements in Iran and Bulgaria are carried out. In the exposé have been interlaced author's poems. There is a Bibliographic list of 28 titles of literature (books; booklets and leaf-lets; periodicals; DVDs) in English and Russian, presented personally to the members of the delegation by Iranian hosts. This collection is intended for the Library and Information Center of the University of Library Studies and Information Technologies.

It was made a description of the donated editions and manuscripts to the National Library of Iran by the University of Library Studies and Information Technologies and Bulgarian Academy of Sciences as follows:

1) last issue of the newspaper *Za buk vite – O pismeneh* (No. 42 May 2014) – for Department *Bulgaria*;

2) documentary *Rhythm of the Time* (2007, 2008; Bulgarian and English versions) – for Department *Bulgaria*;

3) manuscript of the special study in English by me and Dr. Nikola Kazanski *Study of the civilizations: Way to the real cultural globalization (Life-giving tree of the historical and cultural development of the Humanity)* – for Department of *Iranistics*;

It is emphasized that the given to us in Iran multivolume child and adolescent encyclopedic editions in Farsi have been donated by our delegation to different universities in Iran and Bulgaria, as well as to the Iranian Cultural Center of the Embassy of the Islamic Republic of Iran in Bulgaria.

The travel notes are placed in a framework: at the beginning (Tehran), in the middle (Isfahan) and at the end (Tehran) with historical and cultural information about Iran. Finally is given the analysis of a specific universal solar female picture with protruding tongue, personifying flame and fire, carried out by Dr. Nikola Kazanski.

By the order of Bulgarian alphabet is made a list of keywords (me – God – eternity – pride – goodwill – unity – woman – planting – truth – history – beauty – love – youth – delicacy – like – sing – paint – laugh – work – feeling – philosophy – humans – civilization – Man – broad views – happiness – generosity – will be – jurisprudence – evident), determining our meeting with Iran (their transliteration in Farsi was made by the good offices of Assoc. Prof. Dr. Hadjar Fiuzi).

Key words: visit in Iran, Iranian Cultural Center, contacts, manuscript, Iranian civilization, Bulgarian-Iranian Women Society.

12 септември 2014 г., петък – V ден в Иран – Исфахан,
отпътуване от Исфахан за

Техеран:

МИСЪЛТА НА ИРАН –

ФЕКРЕ ИРАН

От сугринта продължават срещите ни с историческите паметници на Исфахан... Денят е на традиционната ПЕТЪЧНА МОЛИТВА. Всичко е притихнало в очакването на срещата с Бога... Разглеждаме медресето Гахар-Багх (1714), джамиите Хаким, Сейед, Рахим хан. Градът има забележителни къщи като Шейх-ал-Ислам, Амин, Аалам, ТабаТабаеха и Казвин. Друга забележителност е пазарът Малек Тимчех, площадът на Имамите, високата порта Али Капу, зороастрийски храмове на огъня, градини и музеи...

В Арменския квартал (Julfa, XVII в.) на града интересни са катедралата Ванк (Surp Amenaprgich Vank, 1664, църквата на Светите Сестри е най-голямата арменска църква в Иран), Витлеемската църква (Bedkhet Church, 1627), църквите „Св. Георги“ (Gharib church) и „Св. Дева Мария“ (Nakour, 1607)... В покрайнините на Исфахан разглеждаме най-старото строи-

телство на Иран – Кулите на мълчанието отпреди 50 000 г. Тук са се извършвали зороастрийските погребални обичаи... традицията се е практикувала до 60-те години на XX в. ...

ПЪТЕШЕСТВИЕ

Душата – грешица

по пътя – стръмния,

Духът – размирникът

по върховете – острите,

Плътта – оброчица

по бездните – бездънните:

Докосват пламъка –

сърцето – нежното,

Обгръщат мислите –

делата – вечното,

Сънуват ласките –

ръцете – тленното.

Исфахан, ти оставах неповторим...

Ти оставах в сърцата ни...

Ти си сърце...

ПЕСЕН

*В есенния плац на ранна есен
Червена роза в кръста се роди.
Написана в Небето песен, песен
Се спуска във сълзи, лъчи, дъги:
Следа от кръв върху елмаз блести.*

*Птица в диска светлина кръжи.
Не! Самата вечност ни мълви:
„Кой знае времето и любовта?
Смъртта, езичница, за тях е сяпа:
В слепотата търси мъдростта.”...*

*А всъщност само любовта е сяпа,
Защото не с очите, а с душата вижда,
Вижда на съдбата лика и същността!*

Много приятно сме изненадани от подаръците, които ни очакват в хотела от кмета на Исфахан – сувенири, книги, картички, дискове... Късно вечерта се отправяме за летището на Исфахан... Полетът ни за Техеран е в 23:00 ч. В самолета разговаряме оживено за впечатленията си от досега с културата на Исфахан... Споделям с моите спътници, че съм направила много ценни снимки на стенописа на МИТРАИСТИЧНИЯ ЛЪВ С ОГНЕНИЯ ДИСК НА СЛЪНЦЕТО от дворцовия комплекс на Исфахан и на скулптурата на МАЛОАЗИЙСКИЯ ЛЪВ С ЛИКА НА БОГ МИТРА от главния мост на града... Не спирам да мисля за стъпките ни по алабастрените подове на дворците в града и за откриващите ни се гледки от терасите на тези дворци... В съзнанието ми са и знойните ни срещи с историята на Исфахан през деня и прохладата на вечерните ни разходки по него, когато бяхме постоянно обкръжени от щастливи ирански семейства...

*13 септември 2014 г., събота – VI ден в Иран – Техеран:
ПОХОДКАТА – ШИВЕЕ РАХРАФЕН*

Призори сме отново в Техеран – настанени сме пак в *Parsian Azadi Hotel*, но всеки от нас вече е разположен в нова стая... Имаме кратка почивка, сред което се отправяме в *Музея на килимите*. Поразени сме от технологията им, която от 4500 години продължава да се разпространява и поддържа в Иран. Размерите, колоритите, орнаментите на тези изделия остават в съзнанието ни като картини на една вечна култура – персийската. Успяваме да забележим феноменологичното родство на чипровските и копленските килими с образците на наблюдаваните в Иран... След обяда се разхождаме в парка „*Раят на жените*” – една охранявана територия, в която влизат само ЖЕНИ. Те могат там да свалят забрадките си, могат свободно да се пекаат на слънце, да се веселят... В зоната е забранено фотографирането...

Отправяме се в *Националната библиотека на Иран*. На входа на библиотеката ни посреща

директорът – д-р Салихи Амири... Вежливо се представяме взаимно...

В библиотеката депозирам:

1) последния брой на вестника „*За буквите – О писменех*” (бр. 42/ май 2014 г.) – за отдел „*Булгарика*”;

2) филма „*Ритъмът на времето*” (2007, 2008; версии на бълг. ез.) – за отдел „*Булгарика*”;

3) ръкописа на специално подготвената на английски език от мен и доц. д-р Никола Казански студия „*Study of the civilizations: Way to the real cultural globalization (Life-giving tree of the historical and cultural development of the Humanity)*” („*Изучаването на цивилизациите: Път към истинската културна глобализация (Животворящото дърво на историко-културното развитие на човечеството)*”) – за отдел „*Иранистика*”.

В Националната библиотека на Техеран имаме няколко поредни срещи с ръководителите на отделните сектори. Впечатлени сме от факта, че *Библиотеката* е постоянно отворена (с изключение на три дни в годината: Нова година и два религиозни празника). Първият сектор, който посещаваме е „*Иранистика*”. Ръководителят на този сектор – д-р Ария Енайти ни изнася подробна лекция. Запознаваме със структурата на сектора. В него има 60 000 книги на фарси, английски, немски, руски и други езици. Съхраняват се 450 списания и 3000 дипломни работи от различни университети... Сбирките са от XVI в. Най-старите книги тук са преводи на стиховете на Саади на немски език. Има отдел за произведения, които се ползват на микрофилми... Изключително приятно е да видим сред чуждестранните издания и каталозите на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” в София, отразяваща българските иранистични колекции. В електронния каталог правя справка и намирам изданията на персийските ръкописи на Руската национална библиотека в Санкт Петербург (автор: д-р Г. И. Костигова). Допуснати сме да разгледаме Ръкописния фонд на библиотеката. Тук виждаме уникални ръкописи... Историята оживява... Посещаваме и *Детско-юношеския отдел* и *Библиотеката за слепи*, които са изключително модерно оборудвани... В *Националната библиотека* е експониран най-големият *Коран* в света... Тук се намира и метална книга с рубайи на Омар Хайям, която тежи 400 кг...

Доц. д-р Хаджар Фиюзи разлиства книгата и попада на следната рубая:

*„Всяко лале,
което увехне,
няма да цъфти” ...*

Разбирам, че това послание я докосва като отговор на въпросите ѝ към съдбата за преждевременно напусналата този свят нейна гениална ДЪЩЕРЯ ШАРИ ПИЙКОК (1956 – 1999)...

... Вечерта имаме пресконференция със *светника по семейните въпроси на министъра на вътрешните работи на Ислямска република Иран* г-жа Фрахман... Срещата е в аулата на Министерството на вътрешните работи на Ислямска република Иран. Домакинята ни е млада и много мила жена със силен, но благ характер. В словото ѝ се изтъква мястото на жените в сферата на образованието, просветата, културата и медицината. Тя се спира на хуманизма и толерантността на иранската култура, която е отворена към всяка друга култура. *Основни ценности в иранското общество са мирът, приятелството, хуманизмът, семейството...* В дискусиата задавам на г-жа Фрахман въпрос. Обръщам вниманието ѝ към епиграфа на романа на Л. Н. Толстой „*Анна Каренина*”:

„Всички щастливи семейства си приличат, всяко нещастно семейство е нещастно по своему.”...

Г-жа Фрахман отлично познава романа на Л. Н. Толстой и цялото му творчество. Много ѝ е близък образът на главната героиня. Възхищава се на силата на характера на Анна Каренина... Изказва съгласие с изречената от руския класик сентенция... В изказването на г-жа Фрахман правят впечатление законовите моменти за жената, на които тя обръща специално внимание. Особено силно прозвучава мисълта ѝ:

„Най-прекрасното е да си ЖЕНА. Най-голямата следа, която мога да оставя след себе си, това е МОЕТО ДЕТЕ!”...

Домакинята ни обобщава, че срещата ни е историческа и ще има голямо въздействие върху женското движение в Иран... Поканени сме на разкошна церемония – вечеря под открито небе, на която двете с г-жа Фрахман сме седнали една срещу друга. Масата е обсипана с живи червени рози. Разговаряме по житейски въпроси. Тя е майка на 17-годишна дъщеря... И двете харесваме творчеството на професор Голамхосейн Ибрахими Дейнани. Той е бил и неин преподавател в Техеранския университет, а аз го познавам от участието му на конференцията в София през януари 2010 г. (*срв.: по-горе*) ... Всички от делегацията получаваме много красиви подаръци – сувенири... Правим си обща снимка с домакините...

ЧЕРВЕНА РОЗА

(Любов)

*Блажените ти устни проговарят.
В техните листа блести роса
На създи от истина и светлина.
Раздялата е ехо на смъртта.
В шиповете остри нейни
Сърцето все лети към вечността.*

*А погледът ти, под клепачи
На безбройни – розови – листа,
Ухае на тяхната – не нашата – съдба.*

В микробуса по пътя към хотела всички коментираме – г-жа Фрахман е изключително привлекателна личност!...

14 септември 2014 г., неделя – VII ден в Иран – Техеран:

СВЕТЛИНАТА – НУР

Рано сутринта се отправяме към *Националния музей на древен Иран*...

Националният музей на Иран (National Museum of Iran) е най-големият музеен комплекс в страната. Той се състои от две части: *Музей на древен Иран* и *Музей на ислямската ера*, които общо съхраняват над 300 000 артефакти на площ от 20000 кв. м.

Сградата на първия музей е построена от френския архитект Андре Годар през 1937 г. и в нея са изложени над 1000 експоната. Тук се включват артефакти от еламската цивилизация (теракотени и бронзови фигури на богове, бикове и други животни), мидийската империя (глинени маски), ахеменидската империя (каменни статуи на хора и митични същества, златни монети и златната плоча за основаването на Персеполис), елинистичната държава на Селевкидите (статуетки на гръцки богове и богини), партската империя на Аршакидите (известната статуя в цял ръст на партски воин) и Втората иранска империя на Сасанидите.

Най-старите експонати в музея са каменни сечива от периода на долния палеолит (от 1 млн. до 200 000 г. пр.н.е.). Те произхождат от археологически находища като Кашафруд в Хорасан, Шиватоо в Кюрдистан, Ганж Пар и пещерата Дарбанд в Гилан. Каменни и костени сечива от средния палеолит са намерени в планината Загрос, в пещери в Бисотун, Луристан, Арсанджан и Централен Иран. По-усъвършенствани сечива има в горния палеолит, където вече се използва и червена охра; те са намерени в пещерата Явтех в Луристан, пещерата Малаверд в Керманшах и в Сефид-Аб в Кашан. Най-старите човешки фосили в Иран са открити в пещерата *Везмех* до Керманшах. Артефакти от крайния палеолит са намерени в пещерата *Али тапех* в Мазандаран. Неолитния и халколитния период са наричани още „селищни периоди”. Тук има изложени различни съдове и керамика от Тапех Сараб и Тапех Санг-е Чаксмаг. Показани са и първите печати от Бакун, Гиан и Сех Габи с анималистични и растителни мотиви. Бронзовата и желязната ера са представени с множество артефакти от еламската цивилизация – една от най-дълго просъществувалите в Близкия Изток. Тогава се основават първите градове в Иран като Суза и Аншан. Такива са зикуратният комплекс в Чога Занбил, теракотени статуетки и

други. По това време в иранските земи идват ираноезични арийски племена от Средна Азия, като едни се насочват на юг от планината Албурз и по-късно стават персийци, а други отиват на запад и стават мидийци. Именно последните основават Мидийската империя (700 г. пр.н.е.) след като побеждават асирийците. Тя се простира на запад до древната държава Лидия. След това възниква първата известна иранска цивилизация на Ахеменидската империя (559 г. пр.н.е.) в резултат на победоносните войни на цар Кир Велики. Тази първа велика световна империя въвежда единна монетна система, развита пътна мрежа и достига изключително културно развитие. Изложените експонати показват метални изделия, каменни гравюри и керамични изделия. Има също така множество каменни надписи от времето на цар Дарий Велики. След нашествието на цар Александър Македонски се установява елинистичната държавата на Селевкидите (313 г. пр.н.е.). От нея има представени множество елински богове и богини, надписи, статуетки и други. След упадък на селевкидите се въздига новата иранска империя на Аршакидите. Те са били умели конници, които успяват да спрат напредъка на най-могъщата тогава римска империя. От този период има по-малко находки, но особено интересни са статуи в цял ръст с облекло, намерени в солната мина Чехр-абад до Занджан. Втората най-известна иранска империя е тази на Сасанидите (224 г. пр.н.е.), при която иранската цивилизация достига най-големия си разцвет от предислямския период. Те не само отблъскват и често разгромяват римляните, но и построяват множество градове, иригационни съоръжения и развиват изключително декоративно изкуство във всички области. Тази Златна ера на иранската цивилизация е представена с изключителни образци на иранското изкуство и занаяти като златни и сребърни съдове, печати, монети, текстил и килими...

... Много съм щастлива, че на съхранилите се от времето на зороастрийската култура глинени и керамични съдове мога да направя отново снимки на МИТРАИСТИЧНИЙ ЗНАК... Точно в 11:45 ч. е срещата ни при министъра на културата и ислямската просвета на Ислямска република Иран г-н Али Джаннати. На срещата присъства и Негово Превъзходителство г-н Кияни... Разговорът протича плавно. Министърът споменава за древните корени на иранската цивилизация. Позволявам си да изтъквам ролята на такива ирански мислители като **Сухраварди** и **Мулла Садра**, чиито възгледи са водещи и за Европа при обяснението на **култа към светлината и трансцендентното**... Говорим за мохамеданството и за християнството... Стигаме до извода, че „*всички религии са божествени*” – думи, които произнася г-н Али Джаннати. Светлина струи от нашия домакин. Такава светлина струи от лицето му, която блика направо от сърцето му. Неговото лице ще запомня завинаги – честно, благо,

достойно. Той се интересува от превода на персийските поети на български език, който е направен в предстоящата да излезе моя книга „*Очите на Шари*”...

В дар министърът ни поднася много ценно издание по културата на Иран – древна и съвременна...

По пътя в микробуса към старинната част на Техеран не спираме оживено да споделяме впечатлението си от красивата личност на министъра... Отнасям в сърцето си образа му...

... След обяда в традиционния ресторант, където ни сервират националното иранско ястие „Дизи”, разглеждаме молитвения дом *Джамаран* – паметното място на Имам Хомейни... В него влизаме боси...

Разглеждаме и *Къщата-музей* на починалия син на Имам Хомейни...

... Отправляме се на разходка из дворците на иранския шах *Саадабад* и *Ниаваран*, които днес са превърнати в народни музеи. Любуваме се на високата материална и духовна култура, представена тук...

15 септември 2014 г., понеделник – VIII ден в Иран

– Техеран:

ЧОВЕК – БАШАР

Точно в 9:00 ч. започва работата ни на симпозиума на тема „*Човешките права*” в Съдебната палата на Иран. Наш домакин тук е г-н Казем Гарибабади. Той е бил в България и много обича страната ни. Дискутираме документа „*Всеобща декларация за правата на човека при Организацията на Обединените нации*” (1948 г.). Домакинът ни изтъква, че правата на човека са основни права и свободи, които притежават всички хора, независимо от тяхното гражданство, пол, националност или етнически произход, раса, религия, език и друг статус. Специално посочвам провъзгласените в края на XVIII в. *Декларации* на Американската (1776 г.) и Френската (1789 г.) революции. Акцентирам върху „*История славяноболгарская*” (1762 г.) на Св. о. Паисий Хилендарски като пръв граждански кодекс на българите...

Голям отклик на одобрение сред събеседниците ни от иранска страна събужда споменаването от мен на *Цилиндъра на цар Кир* или *Манифеста на цар Кир* (VI в. пр.н.е.), който е признат за първия документ на международното право. Владетелят успява да превърне малката зависима държава, която наследява от баща си, в най-голямата империя, съществувала до този момент, присъединявайки повечето цивилизовани области в Близкия изток – от Средиземно и Мраморно море на запад до река Инд на изток... Написан на староперсийски, еламски и арамейски езици, *Цилиндъра на цар Кир* и днес продължава да е образец на толерантност и миролюбие в международното право...

Правим паралели между съдебните системи на Иран и България...

Обядваме в ресторант „Дарбанд“ и вкуваме за пореден път от изисканите ястия на Иран...

Разглеждаме изложба на авангардни творби на млади автори..

Не спираме да коментираме посещението ни в страна на 7-хилядолетната цивилизация...

Късно вечерта – в 21:00 ч. се отправяме от хотела за летището „Имам Хомейни“...

16 септември 2014 г., вторник – IX ден в Иран – Техеран, отпътуване от Техеран за Истанбул; отпътуване от Истанбул за София: БУКВИТЕ

В 3:35 ч. е полетът ни за Истанбул... В самолета преглеждам отново подарените ни издания. Описвам публикациите на английски език, които ще поднеса на моя ректор проф. д.к.н. Стоян Денчев за Библиотечно-информационния център на Университета по библиотекознание и информационни технологии:

БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК НА ЛИТЕРАТУРА ОТ ИРАН НА АНГЛИЙСКИ И РУСКИ ЕЗИК

I. КНИГИ

1. ABASZADEH, Abdollah. A Glimpse of Iran [Поглед към Иран]. – Tehran : Karim Khan Zand, 2009. – 618 p.
2. The COLLECTION of painting's Kazem Chalipa [Колекция картини от Казем Чалипа]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – 84 p.
3. GORJI, Monir. The Holy Quran Attitude Towards Women's Presence in the History of Prephets [Отношението на Свещения Коран към присъствието на жените в историята на пророците]. – Tehran : ALHODA, 2008. – 151 p. <www.iwsvr.org>
4. RUHOLLAH's Lifestyle. A brief look at family lifestyle of Imam Khomeini [Начин на живот на Рухола. Кратък поглед към стилът на живот на Имам Хомейни]. – [Tehran] : [S.n.]. – 120 p.
5. SAFAVERDI, Sousan. 27 Hours in John. F. Kennedy Airport [27 часа на летище Дж. Ф. Кенеди]. – Tehran : Bayan Javan publication, 2008. – 164 p.
6. КОНСТИТУЦИЯ Исламское[й] Республики Иран (неофициальный перевод). – Tehran : ALHODA, 2010. – 92 p. <www.alhoda.ir>
7. САДЖИДИЯ, Сахифа. Сборник молитви имама Саджада (да бъде мир с ним!). – Лондон : Мохеббан Аль Хоссейн, 2001 – 190 с. <www.wabil.com>
8. ЭТИКА в Исламе. – Алматы : Альхуда, 2007. – 228 с. <www.alhoda.ir>

II. БРОШУРИ И ЛИСТОВКИ

9. ANCIENT Persian Costume group [Староперсийски костюми]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – [36 p.]
10. ARCHIVES in Iran [Архивите в Иран]. – Tehran : National Library and Archives of Islamic Rep. of Iran, [S.a.]. – 12 p. <www.nlai.ir>
11. The CHILDREN's Book Council of Iran [Ирански съвет за детски книги]. – Tehran : [S.n.], [S.a.]. – [6 p.] <www.cbc.ir>
12. ETTALA'AT Publication Book 1984-2014 [Издаателски каталог/. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – [80 p.] <www.ettalaat.com>
13. ISFAHAN /Исфахан/. – [Isfahan] : [S.n.], 2004. – [24 p.]

14. NATIONAL Museum of Iran [Национален музей на Иран]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – [9 p.] <www.nationalmuseumofiran.com>

15. NEWS anew Press TV. – Tehran : [S.n.], [S.a.]. – [15 p.] <www.presstv.com>

16. PARSIAN Azadi Hotel (Tehran). – Tehran : [S.n.], [S.a.]. – [12 p.] <www.azadihotel.com>

17. VISUAL Art Center [Каталог с произведения на изкуството]. – Tehran : [S.n.], [S.a.]. – 71 p. <www.tajasomi.ir>

III. ПЕРИОДИКА

18. La Revue de Teheran. – No. 106, Septembre 2014. – 80 p.
19-20. Tehran Times. – No. 12081; 12082, September 10;11. – 2014. 8 p.

IV. ДИСКОВЕ DVD

21. Abbasi Hotel Virtual Tour [Виртуален тур на хотел Абаси]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD)

22. A Cube of Sugar [Кубче захар] / A Film by Raza Mir Karimi. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD) <www.vacsoureh.com>

23. Cultural heritage in the land of kindness [Избрани фотографии на Иран от информационната Агенция „Мехр“]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD) <www.mehrnews.com>

24. Good Night, Commander [Лека нощ, командире]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD)

25. Imam Khomeini. The Personality of woman. A Collection of articles [Имам Хомейни. Личността на жената. Сборник от статии]. – Tehran : ALHODA, [S.a.]. – (DVD) <www.alhoda.ir>

26. MEHR in pictures [Фотографии от информационната Агенция „Мехр“]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD) <www.mehrnews.com>

27. Weeping Willow [Плаещата върба]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD)

28. Women in Iran [Жените в Иран]. – [Tehran] : [S.n.], [S.a.]. – (DVD)

... Вече сме в самолета на Турските авиолинии и точно в 7:30 ч. излитаме от Истанбул за София... Между рекламните материали намирам един, който е важен за изследванията ни на соларния култ:

Божество с изплезен език ... Това е именно женски демон, наречен **Медуза Горгона**, често изобразяван (особено на монети) с изплезен език и преплетени змии около главата (като ореол).

Ето някои от **вероятните символични значения** (има още много!):

- олицетворение на Луната;
- олицетворение на **Слънцето**;
- олицетворение на променлива звезда;
- олицетворение на адски женски демон;
- олицетворение на амазонската Атина;
- олицетворение на **женския гений** (мъдрост, могъщество, творчество и ярост-бяс)...

В митовете **само мъжете** са вкаменявани от погледа на Медуза Горгона... Образите ѝ са били като амулети, **предпазващи именно мъжете** от всякакви зли сили... *По принцип* в световните митологии **изплезеният език** е символ на **пламък, огън**, сексуална сила, интелектуална мощ и смърт, олицетворявана единствено от **ЖЕНАТА**. Има множество други мъжки божества, които са много покръвожадни, **НО САМО ЖЕНСКИТЕ** са изобразявани с изплезен език... Така например най-страшната и всемогъща индийска **богиня Кали** е изобразена с изплезен език, когато побеждава върховния мъжки

бог Шива... Освен това тя убива демон, което и най-силният божествен мъжки герой не успява. Тоест тя е *Деус екс машина* или единственото решение в безизходна (за мъжете) ситуация.

Страшната богиня на ацтеките **Тлалтекухтли** (букв.: „Живодерящата“!!!) също е изобразявана с изплезен език, като е поставена на най-важното място в пантеона на ацтеките *в центъра на Слънчевия камък!*

ДЪЛБИННОТО ЗНАЧЕНИЕ НА ТОЗИ
СИМВОЛ СПОРЕД ДОЦ. Д-Р НИКОЛА
КАЗАНСКИ (МОЯТ СПЪТНИК ОТ
ЕКСПЕДИЦИЯТА В ИРАН ПРЕЗ 2008 Г.)
Е СЛЕДНОТО:

Той олицетворява мистичната мощ на женското начало, което е първооснова на човешката култура в най-широк смисъл. Това е Раждането и Смъртта, Алфата и Омегата, Слънцето и Луната, Огънят и Водата.

И най-силната жена може да бъде надвита и от най-слабия мъж, НО и най-силният мъж не може нито да разбере, нито да победи Раждането, Смъртта, Природата, Стихиите, Знанието (особено тайното и интуитивното).

Това е осъзнато отлично от древните гърци, които поставят в епицентъра на Делфийския оракул женския символ *омфалос* (пъп) и тайните се разкриват именно от жрицата Пития (макар и подпомагана от мъжки жреци)...

Като явно свидетелство за това е „най-неяният и тъмен“ епизод от такава основополагаща цивилизационна притча като подвизите на Херакъл. След убийството на невинния му приятел **Ифит** (макар и извършено в пристъп на лудост) и оскверняването на Делфийския оракул (открадва свещения триножник), той трябва да служи като роб при **Омфала**, царица на Лидия, в продължение на три години (!). Там започнал да **облича женски дрехи, да преде вълна и да върши други женски работи**, а тя носи неговата лъвска кожа и боздугана му и имитира самия **бог Митра**, като освен това го подлагала на най-различни унижения (особено обидни за мъж и то герой)... Накрая тя го освобождава и дори се жени за него. Явна е връзката с Майката на боговете Кибела и паралела с реално съществуващи жени като атинската хетера Аспазия, египетската царица Клеопатра и други. Размяната на дрехите и житейските роли също олицетворява допълването и неразделността на женското и мъжкото начало. Тук виждаме реминисценция на тайните мистериални посвещения, при които мъжете и то особено тези, които са извършили смъртни грехове, трябва да ги изкупят като служат и се учат от женската мъдрост и знание... Това всъщност е най-високата степен на тяхната героизация, без която останалите им подвизи нямат смисъл и не служат за нищо полезно!!! Не случайно

сроктът на изпитанието на Херакъл при Омфала е необикновено дълъг, за което и да е геройство – три години!!! Затова и в обикновения живот се казва, че бракът между жената и мъжа се познава след третата година... Животът и на най-смелия рицар придобива смисъл само, ако е посветен на дамата на неговото сърце... Екзистенциалната същност на мъжкото начало може да се реализира САМО и единствено посредством неявната, скрита, тайна, но най-действена и богоравна ЖЕНСКА сила, мощ и въздействие. Трябва да се подчертае, че мъжкото се проявява именно като диво, стихийно, варварско, докато ЖЕНСКОТО олицетворява облагородяването, културата и цивилизацията в най-висок смисъл. Гениалността е женска същност, дори когато е в мъжки одеяния и доспехи...

СПИСЪК НА КЛЮЧОВИТЕ ДУМИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ СРЕЩАТА НИ С ИРАН

(транслитерацията на персийски език
е направена с помощта на доц. д-р Хаджар Фиози):

Аз – Ман
Бог – Хоа
Вечност – Абедиет
Гордост – Ефтехар
Доброта – Ники
Единство – Вахдет
Жена – Зан
Засаждане – Нешанден
Истина – Хагиает
История – Тарих
Красота – Зибайи
Любов – Ешг
Младост – Джявони
Нежност – Мехрабани
Обичам – Дустраштен
Пея – Авазханден
Рисувам – Нагашикарден
Смея се – Хандиден
Трудя се – Каркарден
Усещане – Ехсаскарден
Философия – Фалсафе
Хора – Мардом
Цивилизация – Тамадон
Човек – Енсан
Широта – Восат
Щастие – Хошбахти
Щедрост – Сехават
Ще [бъде] – Хахад [буд]
Юриспруденция – Хогуг
Явно – Вазех

София – Истанбул – Техеран – Исфахан – Техеран –
Истанбул – София, 7 – 16 септември 2014 г.

